

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu doporučení Evropského parlamentu a Rady k ochraně nezletilých a lidské důstojnosti a práva na odpověď v souvislosti s konkurenceschopností evropského odvětví audiovizuálních a informačních služeb

COM(2004) 341 final – 2004/0117 (COD)

(2005/C 221/17)

Rada se dne 14. května 2004 rozhodla konzultovat Evropský hospodářský a sociální výbor podle čl. 157 Smlouvy o založení Evropského společenství ve věci výše uvedené.

Specializovaná sekce „Doprava, energetika, infrastruktura a informační společnost“, která zodpovídá za přípravu práce Výboru v této věci, přijala své stanovisko dne 17. ledna 2005. Zpravodajem byl pan PEGADO LIZ .

Na 414. plenárním zasedání, které se konalo 9. a 10. února 2005 (jednání ze dne 9. února), Evropský hospodářský a sociální výbor přijal následující stanovisko počtem 73 hlasů pro a 2 hlasy proti.

1. Shrnutí návrhu doporučení

1.1 Tímto návrhem doporučení ⁽¹⁾ k obsahu audiovizuálních a informačních služeb, ve všech formách jejich poskytování, od vysílání až po internet, Komise navrhuje, aby po druhé hodnotící zprávě ze dne 12. prosince 2003 o aplikaci doporučení Rady ze dne 24. září 1998 k vývoji konkurenceschopnosti evropského odvětví audiovizuálních a informačních služeb následovaly další kroky podporováním vnitrostátních rámců zaměřených na dosažení srovnatelné a účinné úrovně ochrany nezletilých a lidské důstojnosti ⁽²⁾.

1.2 Byly uvedeny tyto hlavní důvody pro nutnost tohoto dodatečného doporučení jsou to úkoly vznikající v souvislosti s nedávným vývojem techniky – v první řadě je to zvyšující výkon a paměťová kapacita nových počítačů a skutečnost, že nové technologie umožňují přenos informací jako např. videových sekvencí prostřednictvím mobilních telefonů třetí generace ⁽³⁾, a dále pak znepokojení veřejnosti, a zejména rodičů a pedagogů, v důsledku rozšiřování nezákonných, nevhodných a nevyžádaných materiálů prostřednictvím všech forem vysílání – od rozhlasového a televizního až po internetové.

1.3 Ačkoliv Komise má své pravomoci pro navrhování doporučení v této oblasti, která nespadá do sféry harmonizace právních předpisů, kdykoli to považuje za nezbytné pro zajištění fungování a rozvoje jednotného trhu, v tomto případě si přála zapojit Radu a Evropský parlament přímo do přípravy návrhu tohoto dokumentu a jeho schvalování.

Jedním z cílů tohoto doporučení je zvýšení konkurenceschopnosti evropského audiovizuálního a informačního odvětví podporováním národních rámců zaměřených na dosažení srovnatelné a účinné úrovně ochrany nezletilých a lidské důstojnosti a Komise zastává názor, že širší veřejná diskuse vyvolaná Evropským parlamentem ve spojení s angažovaností členských států, které se setkávají v rámci Evropské rady, usnadní dosažení tohoto cíle. Komise proto navrhuje, aby jako právní základ pro přijetí tohoto doporučení byl použit článek 157 Smlouvy.

1.4 V tomto návrhu doporučení Komise vyjadřuje naději, že Evropský parlament a Rada členskými státním doporučí, aby vytvořily právní a další podmínky pro vytváření klimatu sebedůvěry, který podpoří rozvoj odvětví audiovizuálních a informačních služeb.

Za tímto účelem vyzdvihuje čtyři typy opatření zaměřených na:

⁽¹⁾ COM(2004) 341 final ze dne 30.4.2004.

⁽²⁾ Doporučení 98/560/EC zveřejněné v Úř. věst. L 270 ze dne 7.10.1998; k tomuto návrhu vydal Výbor stanovisko CEŠ 626/98 dne 29. dubna 1998 (zpravodajka: paní Jocelyn Barrowová). Druhá hodnotící zpráva je obsažena v dokumentu COM(2003) 776 final.

⁽³⁾ Viz sdělení Komise o spojování Evropy vysokou rychlostí: nedávný vývoj v sektoru elektronické komunikace (COM(2004) 61 final), Úř. věst. C 120, 20.5.2005, zpravodaj: pan McDonagh; viz též sdělení Komise o mobilních širokopásmových službách (COM(2004) 447 z 30.6.2004).

- a) zajištění práva na odpověď napříč médii, včetně internetu, bez toho, aniž by byla dotčena možnost upravit způsob, kterým je toto právo uplatňováno podle specifických vlastností jednotlivých typů médií;
- b) umožnění nezletilým osobám, aby uvážlivě používaly on-line audiovizuální a informační služby, zejména zlepšením úrovně povědomí rodičů, pedagogů a učitelů o potenciálu těchto nových služeb a o prostředcích, kterými je lze učinit bezpečnými pro nezletilé osoby, zejména prostřednictvím mediální gramotnosti nebo vzdělávacích programů o používání médií;
- c) usnadnění identifikace kvalitního obsahu a služeb pro nezletilé osoby a přístupu k nim, mimo jiné i poskytováním přístupu k nim ve vzdělávacích zařízeních a veřejně přístupných prostorách;
- d) povzbuzování tohoto odvětví, aby se vyvarovalo diskriminace na základě pohlaví, rasového či etnického původu, náboženství či víry, postižení, věku nebo sexuální orientace ve všech médiích.

1.5 Komise dále věří, že Evropský parlament a Rada musí doporučit, aby jednotlivá odvětví a dotyčné strany

- a) přijaly iniciativy pro poskytování širšího přístupu nezletilých k audiovizuálním a informačním službám se zárukami, že obsah programů bude bezpečný a monitorovaný a nebude nabízen potenciálně nebezpečný obsah, včetně harmonizace „zdola“ prostřednictvím spolupráce mezi samoregulačními a koregulačními orgány v členských státech a prostřednictvím výměny osvědčených zkušeností týkajících se otázek jako je například systém jednotných deskriptivních symbolů umožňujících divákům určit obsah programů;
- b) se vyhýbaly veškerým formám diskriminace a bojovaly proti nim a aby propagovaly různorodý a realistický obraz schopností a potenciálu žen i mužů ve společnosti.

1.6 Příloha tohoto návrhu obsahuje některé orientační pokyny pro zavádění opatření na národní úrovni zaměřených na zajištění práva na odpověď napříč všemi médii, včetně:

- zákonného práva na odpověď bez ohledu na národnost;
- lhůt, které jsou v souladu s uplatňováním tohoto práva;
- možnosti odvolání se u soudu.

2. Dosavadní situace

2.1 Otázka ochrany nezletilých před škodlivým obsahem a uplatňování práva na odpověď v televizních programech se objevila poprvé ve směrnici Rady 89/552/EEC ze dne 3. října 1989 o koordinaci některých zákonných ustanovení, předpisů či administrativních postupů členských států týkajících se výkonu činností souvisejících s televizním vysíláním⁽⁴⁾, která byla pozměněna směrnicí 97/36/EC Evropského parlamentu a Rady ze dne 30. června 1997⁽⁵⁾, (známé též jako směrnice „Televize bez hranic“).

2.2 Jak však Komise uvádí, prvním dokumentem Společenství se snahou o zavedení určité úrovně regulace obsahu audiovizuálních a informačních služeb bylo doporučení ze dne 24. září 1998 odrážející podstatu úvah v Zelené knize o *ochraně nezletilých a lidské důstojnosti při poskytování audiovizuálních a informačních služeb* ze dne 16. října 1996⁽⁶⁾ a závěry usnesení o nezákonném a škodlivém obsahu na internetu, ze dne 17. února 1997⁽⁷⁾, které obsahovalo řadu doporučení členským státům tomuto odvětví a dotýčným stranám, aby podporovaly, zejména prostřednictvím samoregulace, klima důvěry přispívající k rozvoji audiovizuálních a informačních služeb při současném zajištění vysoké úrovně ochrany nezletilých a lidské důstojnosti.

⁽⁴⁾ Směrnice Rady 89/552/EEC ze dne 3. října 1989 o koordinaci určitých ustanovení zakotvených v zákonech, předpisech a administrativních opatřeních členských států týkající se výkonu činnosti v oblasti televizního vysílání, Úř. věstník L 298 ze dne 17.10.1989, s. 23.

⁽⁵⁾ Směrnice 97/36/EC Evropského parlamentu a Rady ze dne 30. června 1997 pozměňující Směrnici Rady 89/552/EEC o koordinaci určitých ustanovení zakotvených v zákonech, předpisech a administrativních opatřeních členských států týkající se výkonu činnosti v oblasti televizního vysílání, Úř. věstník L 202 ze dne 30.7.1997, s. 60.

⁽⁶⁾ COM(96) 483 final, ke kterému EHSV vydal stanovisko. Zpravodajkou byla paní Barrow, v Úř. věstník L 287 ze dne 22.9.1997, s. 11.

⁽⁷⁾ Úř. věst. C 70 ze dne 6.3.1997.

2.3 V souvislosti s tímto důležitým dokumentem Evropský hospodářský a sociální výbor ve svém stanovisku ze dne 29. dubna 1998⁽⁸⁾ upozornil na několik klíčových aspektů týkajících se zásad, povahy, rozsahu a obsahu jakékoli regulace mající za cíl zajištění účinné ochrany nezletilých a lidské důstojnosti v audiovizuálních médiích. V závěru doporučil, aby postup při regulaci audiovizuálních služeb byl harmonizován a integrován na mezinárodní úrovni. Zdůraznil aspekty používání systémů pro rating obsahu a filtrovacího softwaru, vyjasnění odpovědnosti za nezákonný a škodlivý obsah, doporučování iniciativ pro informování a zvýšení povědomí rodičů, pedagogů a vyzval k větší spolupráci a koordinaci mezi evropskými a mezinárodními organizacemi. V tomto stanovisku bylo také navrženo, aby byl vytvořen evropský či ještě lépe mezinárodní rámec pro vypracování etických kodexů, obecných zásad a opatření na základní úrovni pro zajištění vhodné ochrany nezletilých a lidské důstojnosti.

2.4 Po tomto prvním dokumentu bylo na úrovni Společenství, Radou a Komisí, přijato několik iniciativ s podobným zaměřením⁽⁹⁾.

⁽⁸⁾ Stanovisko, v OJ C 214 ze dne 10.7.1998. Zpravodajkou byla paní Barrow.

⁽⁹⁾ Nejdůležitějšími z nich jsou:

- a) Rozhodnutí č. 276/1999/EC Evropského parlamentu a Evropské komise ze dne 25. ledna 1999 o víceletém akčním plánu Společenství k rozvoji bezpečného užívání Internetu bojem proti nezákonnému a škodlivému obsahu globálních sítí, zejména ve vztahu k ochraně dětí a nezletilých (v Úř. věstníku L 33, 6.2.1999 pozměněné rozhodnutím 1151/2003/EC ze dne 16. června 2003, v Úř. věstníku L 162, 1.7.2003, kterým se akční plán prodlužuje o dva roky);
- b) Sdělení Komise ze dne 14. prosince 1999 k principům a obecným zásadám audiovizuální politiky Společenství v digitálním věku, ve kterém se uvádí, že stanovený rámec musí zaručit účinnou ochranu obecných zájmů společnosti jako je svoboda vyjadřování a právo na odpověď, ochrana autorů a jejich tvorby, pluralismus, ochrana spotřebitelů, ochrana nezletilých, ochrana lidské důstojnosti a podpora jazykové a kulturní různorodosti (COM(1999) 657 final);
- c) závěry Komise ze dne 17. prosince 1999 o ochraně nezletilých ve světle vývoje digitálních audiovizuálních služeb, které vyzdvihují potřebu přizpůsobit a doplnit současné systémy ochrany nezletilých před škodlivým audiovizuálním obsahem ve světle probíhajícího technického a sociálního rozvoje a rozvoje trhu (v Úř. věstníku C 8, 12.1.2000);
- d) Směrnice 2000/31/EC ze dne 8. června 2000 o elektronickém obchodování, která obsahuje ustanovení týkající se ochrany nezletilých a ochrany lidské důstojnosti, zejména čl. 16, bod 1), písm. e), podle kterého členské státy a Komise mají povzbuzovat vypracování etických kodexů týkajících se ochrany nezletilých a lidské důstojnosti (v Úř. věstníku L 178, 17.7.2000);
- e) Sdělení Komise: *Vytváření bezpečnější informační společnosti prostřednictvím zlepšování bezpečnosti informačních infrastruktur a boje s trestnou činností související s počítači*, které navrhuje celou škálu legislativních a nelegislativních opatření jako reakci na narušování soukromí, neoprávněný přístup, průmyslovou sabotáž a zneužívání duševního vlastnictví (COM(2000) 890 final: zpravodajem byl pan Dantin) a návrh rámcového rozhodnutí o útocích proti informačním systémům, který jej nahradil (COM(2002) 173 final ze dne 19.4.2002) a stanovisko ze dne 28.11.2001 v Úř. věstníku C 48, 21.1.2002: *Sdělení Komise Radě, Evropskému parlamentu, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů k bezpečnosti sítí a informací: návrh přístupu k evropské politice*: zpravodajem byl pan Retureau.
- f) hodnotící Zpráva Radě a Evropskému parlamentu o aplikaci doporučení Rady ze dne 24. září 1998 týkající se ochrany nezletilých a ochrany lidské důstojnosti, která popisuje výsledky aplikace doporučení jako „povzbudivé“. Zpráva však také zdůrazňuje nutnost toho, aby se uživatelé více zapojovali a aby bylo poskytnuto více času na aplikaci doporučení. Tyto body byly zdůrazněny v závěrech Rady ze dne 23. července 2001 k hodnotící zprávě Komise (Úř. věstník C 213, 31.7.2001).
- g) čtvrtá Zpráva Komise o aplikaci Směrnice 89/553/EEC Televize bez hranic, přijatá dne 6. ledna 2003, v pracovním programu pro přezkoumání této směrnice uvedeném v příloze navrhuje uskutečnění veřejné konzultace věnované mimo jiné problematice ochrany nezletilých a práva na odpověď (COM(2002) 778 final ze dne 6.1.2003). Tato veřejná konzultace vycházela z diskusních příspěvků zveřejněných na webových stránkách Komise: http://europa.eu.int/comm/avpolicies/regul/review-twff2003/consult_en.htm.
- h) druhá hodnotící zpráva o doporučení Rady ze září 1998 týkající se výše uvedeného a přijatá dne 12. prosince 2003, která obsahuje kritickou analýzu opatření přijatých členskými státy a na úrovni EU;
- i) sdělení Komise k budoucnosti regulační politiky v oblasti audiovizu, které stanoví střednědobé priority politiky Společenství při regulaci tohoto odvětví na pozadí rozšířené Evropy a ve kterém, se zřetelem na výhrady vyjádřené ve veřejné konzultaci o směrnici Televize bez hranic, Komise zmiňuje potřebu aktualizovat doporučení k ochraně nezletilých a ochraně lidské důstojnosti, se zaměřením na vypracování modelů samoregulace a koregulace, zejména v on-line prostředí, aby bylo zajištěno řádné dodržování zásad ochrany nezletilých a veřejného pořádku. Komise také oznámila, že přijme myšlenku práva na odpověď, které by se vztahovalo na všechna média a které by zpočátku mohlo být zakotveno v doporučení k ochraně nezletilých a lidské důstojnosti (COM(2003) 784 final z e dne 15.12.2003).
- j) nedávný návrh rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady o založení víceletého programu Společenství pro podporu bezpečnějšího používání internetu a nových on-line technologií se zaměřením na koncové uživatele – zejména rodiče, pedagogy a děti (COM(2004) 91 final ze dne 12.3.2004).

2.5 EHSV také měl několik iniciativ se stejným obsahem. Nejdůležitějšími z nich jsou:

- a) stanovisko k *Programu na ochranu dětí na internetu* ⁽¹⁰⁾;
- b) stanovisko ke sdělení Komise k principům a obecným zásadám audiovizuální politiky Společenství v digitálním věku ⁽¹¹⁾;
- c) stanovisko k návrhu rozhodnutí 276/1999/EC a 1151/2003/EC, (respektive COM(1998) 518 final a COM(2002) 152 final) ⁽¹²⁾;
- d) stanovisko k návrhu rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady o bezpečnějším používání internetu (COM(2004) 91 final ze dne 12.3.2004) ⁽¹³⁾.

Čtenáře odkazujeme na úvahy a doporučeními obsažené v těchto dokumentech.

3. Obecné připomínky

3.1 EHSV vítá iniciativu Komise na rozšíření a provádění doporučení Evropského parlamentu a Rady ze dne 24. září 1998 ve světle výsledků druhé hodnotící zprávy o jeho aplikaci v klíčových aspektech jako je ochrana nezletilých a ochrana lidské důstojnosti, boj proti sociální diskriminaci v jakékoli podobě a zajištění práva na odpověď napříč médii, včetně internetu.

3.2 EHSV bere na vědomí, že v daném kontextu Smlouva nedává Evropské unii pravomoci pro harmonizaci zákonů vztahujících se na audiovizuální sektor, avšak vyjadřuje politování nad tímto stavem věcí a doporučuje, aby tato záležitost byla řešena při dalších úpravách Smluv.

3.3 EHSV považuje za nelogické, aby při zcela otevřených hranicích v souladu se směrnicí *Televize bez hranic* byla pro ochranu nezletilých a ochranu lidské důstojnosti, ochranu cti a soukromí v médiích v rámci Evropské unie nezbytné se dovolávat jako klíčového faktoru ne práv týkajících se osobnosti jako takových, ale „rozvoje konkurenceschopnosti evropského odvětví audiovizuálních a informačních služeb“. Ochrana tohoto základního práva občanů nesmí být chápána pouze jako vedlejší aspekt dosažení cíle rozvoje trhu audiovizuálních služeb.

3.4 EHSV však uznává, že s ohledem na výše zmíněná právní omezení je toto doporučení v duchu navrženém Komisí nejlepší metodou pro dosažení pokroku v dané záležitosti. Výbor také souhlasí s právním základem navrhovaným Komisí v tomto doporučení (článek 157 Smlouvy o založení Evropského společenství), který je vlastně shodný s právním základem použitým v doporučení Rady ze dne 24. září 1998 k rozvoji konkurenceschopnosti evropského odvětví audiovizuálních a informačních služeb podporováním vnitrostátních rámců zaměřených na dosažení srovnatelné a účinné úrovně ochrany nezletilých a lidské důstojnosti ⁽¹⁴⁾, který je doplňován tímto návrhem doporučení a rozhodnutím Rady ze dne 20. prosince 2000 o zavedení programu podporujícího rozvoj a distribuci evropské audiovizuální tvorby (MEDIA Plus – Rozvoj, distribuce a propagace 2001-2005) ⁽¹⁵⁾.

3.5 EHSV opětovně potvrzuje svůj názor vyjádřený ve stanovisku ⁽¹⁶⁾ k *návrhu doporučení Rady k ochraně nezletilých a lidské důstojnosti při poskytování audiovizuálních a informačních služeb* (98/C 214/07) v tom smyslu, že evropské odvětví audiovizuálních a informačních služeb může dosáhnout využití svého plného potenciálu pouze v atmosféře důvěry, kterou lze zase naopak dosáhnout pouze, pokud bude zaručena ochrana nezletilých a lidské důstojnosti

⁽¹⁰⁾ Úř. věstníku C 48 ze dne 28.2.2002. Zpravodajkou byla paní Davisonová.

⁽¹¹⁾ Úř. věstníku C 14, 16.1.2001. Zpravodaji byli pan Morgan a pan Carroll.

⁽¹²⁾ Úř. věst. C 214, 10.7.1998. Zpravodajkou byla paní Drifhout-Zweijtzzerová, Úř. věst. C 73/2003, 26.3.2003. Zpravodajkou byla paní Davisonová.

⁽¹³⁾ Úř. věst. C 157, 28.6.2005, přijaté sekci dne 5.10.2004. Zpravodaji byli pan Retureau a paní Davisonová.

⁽¹⁴⁾ Úř. věstník L 270 ze dne 7.10.1998, s. 48.

⁽¹⁵⁾ Úř. věstník L 13 ze dne 17.1.2001, s. 35. Viz také nedávný návrh rozhodnutí o programu MEDIA 2007, COM(2004) 470 final ze dne 14.7.2004 a stanovisko EHSV, které je v současnosti připravováno zpravodajem tohoto stanoviska.

⁽¹⁶⁾ Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru *doporučení Rady k ochraně nezletilých a lidské důstojnosti při poskytování audiovizuálních a informačních služeb* (98/C 214/07), Úř. věst. C 214, 10.7.1998, s. 25.

3.6 EHSV též potvrzuje své přesvědčení, že pouze harmonizovaný a integrovaný postup při regulaci audiovizuálních služeb může přinést účinné provádění jakýchkoli ochranných opatření, zejména co se týče používání systémů pro rating obsahu a filtrovacího softwaru a vyjasnění odpovědnosti za nezákonný a škodlivý obsah. Proto Výbor opětovně vyzývá k větší spolupráci a koordinaci mezi evropskými a mezinárodními organizacemi a opětovně navrhuje vypracování etických kodexů, obecných zásad a opatření na základní úrovni pro odpovídající ochranu nezletilých a lidské důstojnosti.

3.7 EHSV upozorňuje zejména na definici koncepce lidské důstojnosti uvedenou v Chartě lidských práv Evropské unie, která je nedílnou součástí Evropské ústavy (článek I-2) a na potřebu, v kontextu tohoto návrhu doporučení, aby tato koncepce byla chápána zcela v souladu se záměry a obsahem zmíněné Charty.

3.8 EHSV věří, že účinná ochrana nezletilých a lidské důstojnosti ve světle technického pokroku v odvětví audiovizuálních a informačních služeb vyžaduje zejména podporu mediální gramotnosti tak, „aby spotřebitelé měli možnost používat média způsobem odpovídajícím hodnotám společnosti a rozvíjet svůj vlastní úsudek.“⁽¹⁷⁾

3.9 Pokud se týče zejména internetu, EHSV věří, že zásadní význam má koordinace politik a opatření na podporu gramotnosti a bezpečného užívání internetu mladistvými osobami, a proto souhlasí se závěry Evropského fóra o škodlivém a nezákonném obsahu kyberprostoru: samoregulace, ochrana uživatelů a pravomoci médií, které bylo organizovaného Radou Evropy dne 28. listopadu 2001⁽¹⁸⁾.

3.10 EHSV opět potvrzuje svoji podporu samoregulaci tam, kde je odůvodněná, a vyzdvihuje význam modelů koregulace, jelikož ty se jeví jak obzvláště účinné při uplatňování pravidel na ochranu nezletilých osob, jak je konkrétně uvedeno v doporučení Komise k *budoucnosti regulační politiky v oblasti audiovizu* COM(2003) 784 final z 15. prosince 2003⁽¹⁹⁾.

3.11 Aniž by tímto byl nějak dotčen zásadní význam iniciativ na podporu mediální gramotnosti, vítá EHSV záměr stanovit kritéria Společenství pro popis a rozpoznávání obsahu audiovizuálních služeb, avšak zdůrazňuje, že s ohledem na specifické rysy jednotlivých kultur by obsah měl být posuzován na národní nebo regionální úrovni.

3.12 EHSV chce vyjádřit svoji podporu naprosté většině velice pozitivních inovací a vylepšení obsažených v této nové iniciativě Komise, které představují významný pokrok oproti předchozímu doporučení. Z nich Výbor vyzdvihuje:

- a) odkaz v první odrážce bodu 2), část I, o mediální gramotnosti a o mediálních programech;
- b) výzva k aktivní podpoře boje proti veškerým formám diskriminace nad rámec čistě pasivní koncepce „vyhýbání se“ takové diskriminaci, část I, bod 3);
- c) myšlenka harmonizace „zdola“ prostřednictvím spolupráce mezi samoregulačními a koregulačními orgány v členských státech a prostřednictvím výměny osvědčených zkušeností týkajících se otázek jako je například systém jednotných deskriptivních symbolů umožňujících divákům určit obsah programů (část II, bod 1);
- d) a zejména pak doporučení týkající se zajištění práva na odpověď napříč médii, včetně internetu, přičemž se předpokládá, že toto právo bude platit i na vlastní publikace a vysílání orgánů a institucí Společenství.

3.13 EHSV však věří, že by mělo být možné jít v tomto doporučení ještě dále, což je níže objasněno.

⁽¹⁷⁾ Odst. 14 usnesení Evropského parlamentu k hodnotící zprávě Komise pro Radu a Evropský parlament o aplikaci doporučení Rady ze dne 24. září 1998 týkajícího se ochrany nezletilých a lidské důstojnosti COM(2001) 106.

⁽¹⁸⁾ Evropské fórum o škodlivém a nezákonném obsahu kyberprostoru: samoregulace, ochrana uživatelů a pravomoci médií, 28. listopad 2001, Budova lidských práv.

⁽¹⁹⁾ Sdělení Komise Radě, Evropskému parlamentu, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů: Budoucnost regulační politiky v oblasti audiovizu COM(2003) 784 final ze dne 15.12.2003; viz též Návrh informační zprávy o současném stavu koregulace a samoregulace na jednotném trhu (INT/2004 ze dne 16.11.2004. Zpravodajem byl pan Vever.

4. Specifické připomínky

4.1 Ochrana nezletilých

4.1.1 Nezletilí nejsou jedinou skupinou, která potřebuje zvláštní ochranu před škodlivým a nebezpečným obsahem, zejména s násilím, pornografií a pedofilií – to se týká také dalších citlivějších a zranitelnějších skupin jako jsou starší osoby či osoby se sníženou schopností učení, a doporučení by se mělo vztahovat také na tyto skupiny.

4.1.2 Různé aspekty týkající se ochrany nezletilých zmíněné v nedávném stanovisku EHSV k návrhu rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady o založení víceletého programu Společenství pro podporu bezpečnějšího používání internetu⁽²⁰⁾ by měly být brány jako užitečná doporučení pro členské státy, která by měla být zahrnuta do tohoto návrhu doporučení, zejména i:

- a) lepší vzdělávání a školení o prostředcích pro bezpečnější používání internetu;
- b) činit poskytovatele internetových služeb odpovědnými za obsah a uložit jim povinnost, aby se bezodkladně řídili každým rozhodnutím legitimního orgánu ukládajícím zastavení vysílání nezákonných, škodlivých či nebezpečných programů nebo obsahu;
- c) povzbuzování a podpory zavádění horkých linek, filtrovacích technik, ratingu obsahu a opatření proti spamu a spimu;
- d) zodpovědnost autorů softwaru pro přístup na internet a operačních systémů serverů za ochranu prodávajících systémů proti napadení viry a také jejich povinnost poskytovat jednoduché a snadno dostupné antivirové programy;
- e) zřízení systémů, které by identifikovaly a poskytovaly informace o škodlivém a nebezpečném obsahu a odstraňovaly veškerý rasistický a xenofobní obsah nebo obsah podporující zločin, násilí nebo nenávisť.

4.1.3 Zvláštní pozornost, která je věnována používání internetu, však neznamená, že je věnováno méně pozornosti tradičním formám médií, zejména radiovému a televiznímu vysílání, kde se musíme vypořádat s přestupky proti nejzranitelnější skupině veřejnosti, zejména nezletilým, jako se samostatným problémem, a to buď prostřednictvím samoregulace nebo prostřednictvím regulace jiných orgánů.

4.2 Ochrana důstojnosti

4.2.1 Ochrana lidské důstojnosti v médiích nemůže být omezena na zákaz všech forem diskriminace. V případech, kdy je to odůvodněné s ohledem na potenciální dopad na společnost, by programy s obsahem, který by mohl ohrožovat soukromí či základní práva kterékoli osoby, měly být posuzovány příslušnými národními orgány.

4.2.2 V této oblasti by členskými státy mělo být doporučeno, aby:

- a) povzbuzovaly média k přijímání přesných a detailních etických pravidel pro zajištění řádného respektování soukromí;
- b) povzbuzovaly média k zavádění samoregulačních mechanismů, jimž by mohly oběti útoků na soukromí a lidskou důstojnost zasílat své stížnosti;

⁽²⁰⁾ Viz pozn. 23.

- c) zřizovaly nezávislé orgány, včetně soudních orgánů, které se budou tímto druhem stížností zabývat, pokud se ukáže, že samoregulační mechanismy nejsou účinné;
- d) zajistily právo na náhradu za hmotné a nehmotné škody, které bude fungovat jako odškodnění pro oběti a současně jako odstrašující prvek pro osoby odpovědné za závažné a systematické útoky na soukromí osob a lidskou důstojnost;
- e) monitorovaly programy, jejichž obsah by mohl představovat útok na soukromí, lidskou důstojnost a základní práva.

4.3 Právo na odpověď

4.3.1 Kromě práva na odpověď by zde mělo být i ustanovení o „právu na opravu“ se stejným obecným rozsahem a za stejných podmínek, aby bylo možné bojovat s nepravdivým, nesprávným či nepřesným obsahem poškozujícím lidská práva.

4.3.2 Je třeba jasně uvést, že právo na odpověď může být zaručeno nejen legislativními prostředky, ale také samoregulačními a koregulačními opatřeními.

4.3.3 Příloha musí zahrnovat ustanovení o:

- a) přesném a závazném stanovení případů, kdy je možné zveřejnění odpovědi či opravy odmítnout (jak je uvedeno v usnesení 74/26 Rady Evropy) a určení krátké lhůty, během které musí být odmítnutí uskutečněno;
- b) zásadě, že odpověď musí být umístěna na stejné významném místě publikace nebo typu vysílání jako mělo sdělení v publikaci/vysílání, na které odpovídá;
- c) zásadě, že uplatnění práva na odpověď a práva na opravu musí být osvobozeno od poplatku.

4.3.4 První odrážka přílohy, ve které se uvádí *bez ohledu na národnost* by měla být rozšířena o text *nebo místa bydliště*.

5. Závěrečné připomínky

5.1 EHSV ještě jednou vítá návrh doporučení, které je projednáváno, s výhradami uvedenými v oddílu „obecné připomínky“ a s ohledem na technické inovace a pokrok, které přinesou nové úkoly jak z hlediska kvality, tak i kvantity, dále navrhuje, aby čtyři roky po jeho přijetí bylo provedeno hodnocení dopadu tohoto doporučení na členské státy, toto odvětví a na další zainteresované strany.

5.2 Maje na zřeteli proces hodnocení zmíněný v předchozím bodě EHSV navrhuje, aby bylo zřízeno monitorovacího centrum, které bude mít za úkol systematicky sledovat opatření podporovaná členskými státy, tímto odvětvím a dalšími zainteresovanými stranami.

V Bruselu dne 9. února 2005.

Předsedkyně
Evropského hospodářského a sociálního
výboru
Anne-Marie SIGMUND